

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/447/2015
Identifikačné číslo spisu:	4413210391
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4413210391.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ K. a 2/ U., bývajúcich v C., zastúpených JUDr. Helenou Kontrovou, advokátkou v Semerove 414, proti žalovanému Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Námestie Slobody 6, za účasti intervenienta Mesta Šurany, Šurany, Námestie hrdinov 1, zastúpeného JUDr. Martinom Kanásom, advokátom v Nitre, Školská 3, o náhradu škody v sume 18 900 eur, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 6 C /113/2013, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 30. októbra 2014 sp. zn. 9 Co 396/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Intervenient má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky rozsudkom z 3. decembra 2013 č. k. 6 C /113/2013 - 86 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali náhrady škody, každý v sume 9 450 eur, spôsobenej nesprávnym úradným postupom Mesta Šurany ako stavebného úradu. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Žalobcov zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť intervenientovi trovy konania v sume 2 698,33 eur na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. Právne svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil § 18 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 21 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) a § 1 písm. a/, § 2 písm. a/ a b/, § 3, § 4 ods. 1 písm. c/, § 9, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1 a § 19 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Okresný súd mal na základe vykonaného dokazovania a príslušných zákonných ustanovení za to, že žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom v preskúvanom spore. Uviedol, že v konaní o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci pasívne vecne legitimovaným subjektom je štát, Slovenská republika, v mene ktorej potom koná niektorý z orgánov uvedených v § 4 zákona č. 514/2003 Z. z. Keď žalobcovia nesprávne žalovali o náhradu škody Ministerstvo dopravy, výstavby a

regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a nie Slovenskú republiku, žalovali subjekt, ktorý podľa § 3 zákona č. 514/2003 Z. z. nezodpovedá za prípadnú škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci. Pretože žalovaný náhradu trov konania nežiadal, okresný súd mu náhradu trov konania nepriznal podľa § 142 ods. 1 O. s. p. Intervenientovi priznal náhradu trov konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a § 10 ods. 1, § 13a ods. 1 písm. a/, b/ a d/, odsek 4, § 16 ods. 3 a 4, § 17 ods. 1 a § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

2. Krajský súd v Nitre rozsudkom z 30. októbra 2014 sp. zn. 9 Co 396/2014 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. Žalovanému a intervenientovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ako aj s odôvodnením napadnutého rozsudku. Doplnil, že pasívna legitímácia je stav, ktorý znamená, že subjekt práva je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva. K pasívnej legitímácii sa súd vyjadruje v rozhodnutí vo veci samej, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním. Štát je ako účastník konania označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný štátny orgán, ktorý bude za štát konať. Neoznačenie toho, kto má za štát konať, má za následok neúplnosť návrhu so súčasným vznikom povinnosti súdu pokúsiť sa odstrániť túto vadu postupom podľa § 43 O. s. p. Avšak ak je ako žalovaný označený orgán, ktorý by inak mal za štát konať bez toho, aby bol ako pasívne legitímovaný subjekt označený štát, neprichádza do úvahy postup podľa § 43 O. s. p., pretože takto označený orgán má právnu subjektivitu, teda môže samostatne vystupovať na strane žalovaného, avšak pri žalobe podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nie je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva, čo potom vedie k zamietnutiu návrhu z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie. Keď v preskúvanom spore žalobcovia nesprávne označili ako žalovaného Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky bez toho, aby označili ako žalovanú Slovenskú republiku, súd prvej inštancie správne rozhodol o zamietnutí žaloby, a to bez odstraňovania väd žaloby. Nedostatok pasívnej legitímácie nemožno odstraňovať postupom podľa § 43 O. s. p., keďže v takomto prípade nejde o nedostatok náležitosti žaloby. Odvolací súd preto už v odvolacom konaní neprihliadal na upresnenie žalovaného. Odvolací súd zároveň uviedol, že na danom právnom závere nič nemení ani to, že v návrhu na predbežné prerokovanie návrhu žalobcovia žalovaného označili správne ako Slovenská republika, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, pretože pre posúdenie veci je rozhodujúce to, ako bol žalovaný označený v samotnom návrhu na súd. Odvolací súd zároveň poukázal na nadbytočnosť ďalšieho dokazovania týkajúceho sa samotnej škody. Pokiaľ totiž súd prvej inštancie dospel k záveru o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného, mal žalobu bez vykonávania ďalšieho dokazovania zamietnuť. Odvolací súd sa ďalej stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie v časti rozhodnutia o náhrade trov konania intervenienta. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému a intervenientovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože žalovaný ich priznať nežiadal a intervenient ich nevyčísľil v zmysle § 151 ods. 1 O. s. p.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadli žalobcovia dovolaním z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom tým, že súd v odvolacom konaní nenariadil pojednávanie a nebolo vyhovené ich návrhu na vykonanie dokazovania (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. f/ O. s. p.), z dôvodu, že ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. b/ O. s. p.) a nesprávneho právneho posúdenia veci, vrátane pasívnej legitímácie žalovaného a postavenia intervenienta a nesprávneho rozhodnutia o náhrade trov konania intervenienta (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) s návrhom na zrušenie rozhodnutí súdov nižších inštancií a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný a intervenient v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolanie považujú za nedôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu za vecne správne, vychádzajúce z dostatočne zisteného skutkového stavu veci a jeho správneho právneho posúdenia.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalobcovia, ďalej aj dovolatelia) zastúpení v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané 18. decembra 2014, t. j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti O. s. p., dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p., na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní predom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237, § 238 a § 239 O. s. p. v znení účinnom do 31. decembra 2014.

7. Dovolanie žalobcov smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej. Rozsudky odvolacieho súdu proti ktorým je dovolanie prípustné, boli uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. Dovolanie žalobcov nesmeruje proti rozsudku, ktorý je uvedený v týchto ustanoveniach; prípustnosť dovolania preto z § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. nevyplýva.

8. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným vadám, ktoré boli uvedené § 237 O. s. p. Žalobcovia poukazovali vo svojom dovolaní, že konanie je zaťažené vadami, ktoré boli uvedené v § 237 písm. b/ a f/ O. s. p., ich existencia však nevyšla v dovolacom konaní najavo.

9. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu a pod.).

10. Dovolatelia mali za to, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 237 písm. f/ O. s. p. spočívajúcou v odňatí možnosti konať pred súdom, keď súd v odvolacom konaní nenariadil pojednávanie a keď nebolo vyhovie ich návrhu na vykonanie dokazovania.

11. Podľa § 214 ods. 1 a 2 O. s. p., na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c) ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d) to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

12. V zmysle citovaného ustanovenia bol odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie iba v zákonom vymenovaných prípadoch. V ostatných prípadoch bolo vecou rozhodnutia odvolacieho súdu, či na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie alebo nie. Ak preto v týchto prípadoch odvolací súd prejednal a rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania, týmto postupom neodňal stranám možnosť konať pred súdom. V posudzovanej veci sa odvolací súd stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Dospel preto k názoru, že nie je potrebné dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie zopakovať ani doplniť. Rozhodnúť bez odvolacieho pojednávania mohol aj z dôvodu, že súd prvej inštancie rozhodol po nariadení pojednávania, v konaní nešlo o spor vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a zo spisu nevyplývalo, že by prejednanie a rozhodnutie sporu na odvolacom pojednávaní vyžadoval dôležitý verejný záujem. Napokon, existenciu uvedených skutočností dovolatelia v dovolaní ani netvrdili. Ak preto v prejednávaní veci odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobcov bez nariadenia pojednávania, postupoval v súlade so zákonom. Týmto procesným postupom nemohol preto založiť procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

13. Podľa § 120 ods. 1 O. s. p., účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

14. Námietať dovolateľov, že tým, že nebolo vyhovené ich návrhom na vykonanie dokazovania, sa im odňala možnosť konať pred súdom, nie je rovnako dôvodná. Súd nebol viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nebol povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv žalobcov nie je ani postupom, ktorým by mu súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie stranám (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti (viď napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999).

15. Na základe uvedeného dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že za postup súdu odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle citovaných zákonných ustanovení, nie je možné považovať postup súdu v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Nedošlo preto k závažnému procesnému postupu súdu, ktorým by sa žalobcom znemožnila realizácia ich procesných práv, priznaných im v občianskom súdnom konaní za účelom obhajenia a ochrany ich práv a právom chránených záujmov v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

16. Dovolatelia mali tiež za to, že ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O. s. p.), pričom však bližšie túto vadu nešpecifikovali.

17. Dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. b/ O. s. p. dopadá na prípady, kedy v konaní vystupoval ako účastník konania ten kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. Súd je povinný vždy skúmať, či ten, kto vystupuje v konaní ako účastník konania, má spôsobilosť byť účastníkom konania. Na nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania musí súd vždy prihliadnuť, a to aj bez návrhu a kedykoľvek v každom štádiu konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. V sporovom konaní zákon za účastníkov konania označoval žalobcu a žalovaného (§ 90 O. s. p.); žalobcom je ten, kto podal žalobu a žalovaným ten, koho žalobca v žalobe za žalovaného označil, a to bez ohľadu na to, či takto označený žalobca alebo žalovaný je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (t. j. či mu svedčí hmotnoprávna vecná aktívna alebo pasívna legitímácia). Spôsobilosti byť účastníkom zodpovedá spôsobilosť mať práva a povinnosti v zmysle § 7 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 18 a nasl. Občianskeho zákonníka (t. j. právna subjektivita a spôsobilosť na právne úkony). V preskúmvanej veci obom stranám, tak žalobcom ako aj žalovanému zákon priznával právnu subjektivitu, preto je potrebné vychádzať zo stavu, že mali aj spôsobilosť byť účastníkom občianskeho súdneho konania (§ 19 O. s. p.). Z uvedených dôvodov konanie netrpí vadou podľa § 237 písm. b/ O. s. p.

18. K dovolateľmi namietanej vade podľa § 237 písm. b/ O. s. p. dovolací súd poukazuje na doterajšiu ustálenú súdnu prax (napr. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 26/2010 zo 4. mája 2010), ktorá vychádza z toho, že otázka vecnej legitímácie účastníka konania (aktívnej alebo pasívnej) nemá žiaden vplyv na prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. b/ O. s. p. Ak súd nesprávne posúdi túto otázku, nejde o vadu konania, ktorá by spôsobovala tzv. zmätočnosť konania. Nedostatok hmotnoprávnej legitímácie (vecnej aktívnej alebo pasívnej) môže mať iba vecný dopad na výsledok sporu v podobe vydania meritórneho rozhodnutia, ktorým sa žaloba zamieta (obdobne porovnaj napr. R 34/1993). Ani prípadné nesprávne právne posúdenie otázky pasívnej legitímácie nie je spôsobilé založiť vadu konania podľa § 237 O. s. p. Od aktívnej alebo pasívnej legitímácie účastníka konania treba odlišovať spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O. s. p.) a procesnú spôsobilosť (t. j. spôsobilosť samostatne konať ako účastník konania (§ 20 O. s. p.)). Dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. b/ O. s. p. dopadá na prípady, kedy v konaní vystupoval ako účastník konania ten kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, čo nie je preskúmvaný prípad. Pokiaľ dovolatelia v súvislosti s označením

žalovaného poukazovali na skutočnosť, že v odvolaní upresnili žalovaného, dovolací súd poukazuje na § 216 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého, ustanovenia § 92 ods. 1 a 4, § 97 a 98 pre odvolacie konanie neplatia. Preto v odvolacom konaní už nie je prípustné, aby žalovaný na návrh žalobcov z konania vystúpil a aby na jeho miesto vstúpil iný subjekt.

19. V dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O. s. p., ani atribút rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O. s. p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Dovolací súd sa preto daným dovolacím dôvodom nemohol zaoberať.

20. Dovolatelia namietali aj nesprávnosť výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania intervenienta. V danej veci dovolanie smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, majúceho povahu rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, proti ktorému dovolanie nebolo podľa § 239 ods. 3 O. s. p. prípustné a dovolací súd nezistil ani vady konania podľa § 237 O. s. p.

21. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalobcov nemožno vyvodíť z ustanovenia § 238 O. s. p., § 239 O. s. p., ani z ustanovenia § 237 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcov podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako procesne neprípustné odmietol.

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.